

ЧАРЛЗ ДИКЕНС ИЗБОРИ ЗА ЕНОРИЙСКИ НАДЗИРАТЕЛ

Превод от английски: Пепа Дочева, 1984

chitanka.info

Неотдавна в нашата енория имахме велико събитие. Завърши една изключителна битка; цялата област беше разтърсена из основи. Борбите се увенчаха с бляскав триумф, който страната или поне енорията — все едно — дълго ще помни. Имахме избори — избори за енорийски надзирател. Привържениците на старата управа бяха разгромени в тяхната крепост, а защитниците на новите светли идеи удържаха славна победа.

Нашата енория, като всички енории, е малък затворен свят, отдавна разделен на две партии, чиито временно уталожени раздори мигом избухват с пълна сила, щом се появи удобен случай. Всички видове такси — за нощна стража, за улично осветление и настилка, за канализация, за църквата, за бедните — са били по едно или друго време причини за горещи стълкновения, а що се отнася до въпросите за настояничеството — ожесточението и страстите при разискването им са едва ли не невероятни.

Водачът на управляващата партия — непоклатим защитник на църковните настоятели и неустрашим поддръжник на църковните попечители — е един възрастен джентълмен, който живее на нашата страна на улицата. Притежава половин дузина къщи на тази страна и винаги минава по отсрещната, за да може да обхваща с поглед цялата си собственост. Той е висок, слаб и кокалест мъж с любопитен нос и малки живи очички, които като че ли са му дадени само за да надзърта в чуждите работи. Вярва дълбоко в значението на енорийските дела и се гордее с ораторския си стил, който демонстрира пред енорияшите на събранията. Мирогледът му по-скоро може да се нарече ограничен, отколкото широк, а принципите му — по-скоро тесногръди, отколкото либерални. Изказвал се е публично в полза на свободата на печата, но е привърженик на идеята за отмяна на гербовия налог върху вестниците, тъй като те, след като имат в днешно време монопол върху общественото мнение, никога не отразяват дословно разискванията на енорийските съвети. Той не желае да се самоизтъква пред света, но би искал да заяви, че има такива речи — като например неговата прословута реч за заплатата на клисаря и професионалните му задължения, които трябва да се разпространяват сред обществеността, та хората да извлекат от тях полза и поука.

Най-главният му опонент в обществения живот е капитан Пурди, старият морски офицер в оставка, с когото вече запознахме нашите

читатели. Тъй като капитанът е заклет противник на законните власти, които и да са те, и тъй като другият наш приятел е техен предан защитник, проявявайки същата незаинтересованост към индивидуалните им качества, може лесно да се предположи, че не са нито малко, нито редки случаите, когато двамата влизат в открит бой. Заради тях енорийският съвет разгледа четиринадесет пъти въпроса за стоплянето на църквата с вода вместо с въглища; произнесени бяха речи за свободата и разходите, разсипничеството и горещата вода, които развълнуваха цялата енория. По-късно, когато капитанът взе участие в инспекционната комисия, а негов опонент бе един от настоятелите, той отправи към него няколко конкретни тежки обвинения във връзка с организацията в приюта; смело заяви, че не гласува доверие на настоящата управа, и поиска „копие от рецептата, по която приготвят супата на бедните, както и други документи, отнасящи се до въпроса“. Надзирателят беше категорично против — той се мотивира с прецеденти, позова се на установения ред и отказа да представи документите на основание, че обществените организации ще се засегнат, ако документи със строго секретен характер като тези, които директорът на приюта дава на готвача, се представят на обсъждане по предложение на кой да е член на енорийския съвет. Предложението бе отхвърлено с мнозинство от два гласа, след което капитанът, който никога не позволяваше да бъде победен, предложи да се образува комисия за разследване на целия въпрос. Работата стана сериозна — проблемът започна да се обсъжда на всички съвети и събрания; държаха се речи, отбиваха се атаки, разменяха се лични обиди, правеха се разяснения и изобщо имаше големи вълнения, докато накрая, точно когато всичко щеше да се реши окончателно, съветът установи, че, кой знае как, всички се бяха уплели в такава бъркотия, от която беше невъзможно да се измъкнат с достойнство. И така предложението бе отхвърлено и всеки се държеше изключително важно и изглеждаше много горд от достолепния характер на разискванията.

Такова бе състоянието на енорийските дела от една-две седмици насам, когато Симънс, енорийският надзирател, внезапно умря. Непрежалимият покойник се беше претоварил преди един-два дни при пренасянето на една пияна старица до карцера на приюта. Като прибавим към напрежението от дадения случай и тежката настинка,

която този неуморим служител хвана като началник на енорийската пожарна машина, която той поради невежество насочи срещу себе си вместо срещу един пожар — всичко това се оказа твърде много за неговия организъм, който и без това беше изтощен от годините. И тъй една вечер съветът бе уведомен, че Симънс ги е напуснал, оставяйки своите почитания.

Тялото на покойния служител още не беше изстинало, а кандидатите за вакантната длъжност плъпваха и всеки предявяваше претенции за обществена подкрепа, обосновавайки се предимно с числеността на семейството си, като че ли длъжността енорийски надзирател е учредена като поощрение за множението на човешкия род. „Гласувайте за Бънг. Пет невръстни деца!“, „Гласувайте за Хопкинс. Седем невръстни деца!!“, „Гласувайте за Тимкинс. Девет невръстни деца!!!“ Такива лозунги, написани с големи черни букви на бял фон, бяха разлепени в изобилие по сградите и изложени по витрините на големите магазини. Успехът на Тимкинс изглеждаше сигурен — няколко майки почти обещаха гласовете си и деветте невръстни дечица щяха да спечелят изборите, ако не беше се появил нов лозунг, който извести за един още по-достоеен кандидат. „Гласувайте за Спръгинс. Десет деца (две от тях близнаци) и съпруга!!!“ На това не можеше да се устои — десетте малки деца бяха необорими сами по себе си и без близнаците, но трогателното споменаване на това интересно явление в природата и още по-трогателното напомняне за мисис Спръгинс не можеше да не донесе успех. Спръгинс веднага стана фаворит, а появата на съпругата му, която обикаляше да агитира гласоподавателите — което насърчаваше искрени пожелания за ново скорошно увеличение на семейство Спръгинс, — засилваше благоразположението на обществото в негова полза. Останалите кандидати, с изключение на Бънг, се оттеглиха отчаяни.

Денят на изборите беше определен и предизборните кампании на двамата опоненти бяха в разгара си. Не ще и съмнение, че вълнението, което е неизбежно при подобни случаи, зарази и енорийския съвет. Болшинството от женското население на енорията се обяви веднага за Спръгинс; бившият църковен настоятел взе същата страна, като се позова на факта, че за тази длъжност винаги били избирани хора с големи семейства и макар да признавал, че Спръгинс има по-малки заслуги от двамата, това си било стар принцип и той не виждал защо

трябва да го нарушават. Това беше достатъчно за капитана. Той веднага застана на страната на Бънг и започна да агитира за него навсякъде — пишеше пасквили срещу Спръгинс и караше месаря да ги набучва по бутовете и плешките пред магазина си; наплаши съседката си, старата дама, като я докара до сърцебиене с ужасните си хули срещу привържениците на Спръгинс; търчеше навън, навътре, нагоре, надолу, напред и назад, докато накрая всички здраво-мислещи енорияши решиха, че преди да започнат изборите, ще го сполети неизбежна смърт от възпаление на мозъка.

Настъпи денят на изборите. Те вече не представляваха индивидуална борба, а битка на две опозиционни партии. Въпросът беше дали отслабващото влияние на църковните попечители, авторитетът на настоятелите и унищожителният деспотизъм на църковния писар ще надделят и изборите ще преминат по всички правила, тоест ще бъдат провалени, като бъде наложен избран от съвета енорийски наместник, който да се застъпва за тях и да провежда тяхната политика, или енорияшите смело ще потърсят законните си права и ще направят своя самостоятелен избор.

Предлагането на кандидатите трябваше да се проведе в църковната канцелария, но тълпата от любопитни зрители беше толкова голяма, че се наложи да се прехвърлят в църквата, където и започна церемонията с подobaваща тържественост. Появата на бившите църковни настоятели и попечители, последвани от Спръгинс, предизвика голям интерес. Спръгиис беше дребен слаб мъж, облечен в черно с ръждив оттенък, с дълго бледо лице, излъчващо грижи и умора, които се дължаха или на многочисленото му семейство, или на голямото вълнение. Неговият съперник се появи с подарено от капитана палто — синьо, с лъскави копчета, в бял панталон и обут с така наречените „цели обувки“. Имаше някакво спокойствие в открития поглед на Бънг, някакво морално превъзходство в увереното му държане, като че ли казваше: „Желая ви успех“, което оживи неговите поддръжници и очевидно разочарова противниците му.

Бившият църковен настоятел стана и предложи Томас Спръгинс за енорийски надзирател. Познавал го отдавна. С години го наблюдавал отблизо, а в последните месеци го следял с удвоена бдителност. (Тук един от енорияшите подметна, че той може би вижда двойно, но думите му бяха заглушени от викове за тишина.) Той само

ще повтори, че го познава от години и че никога не е виждал по-морален, по-културен, по-трезв, по-тих и по-здравомислещ човек от него. Не познава друг с по-голямо семейство (аплодисменти). Енорията има нужда от човек, на когото може да се разчита. („Браво!“ — от привържениците на Спръгинс; в отговор — иронични подвиквания от хората на Бънг.) Ето какъв е човекът, когото предлага („Не“, „Да“). Той няма да споменава конкретни лица (бившият църковен настоятел продължи в прословутия отрицателен стил, характерен за големите оратори). Няма да говори за един определен джентълмен, който някога е заемал висок пост в служба на негово величество; няма да каже, че този джентълмен не е джентълмен; нито ще твърди, че този човек не е човек; няма да казва, че той е размирник в енорията; няма да казва, че е правил големи грешки не само сега, а и във всички предишни случаи; няма да казва, че с неговия размирен и предателски дух внася паника и безредие, където се появи; няма да казва, че той таи в сърцето си завист, омраза, зло и никакво милосърдие. Не! Той желае всичко да мине мирно и тихо и затова няма да казва нищо за него (аплодисменти).

Капитанът отговори в същия парламентарен стил. Той няма да казва, че е смаян от речта, която всички току-що са чули; няма да казва, че е възмутен (аплодисменти). Няма да връща епитетите, които са му били хвърлени в лицето (аплодисменти); няма да говори за хора, някога заемали висока длъжност, от която са се измъкнали невредими, които са безчинствували в приюта, гнетели са бедните, разреждали са бирата, недопичали са хляба, крадели са от месото, искали са повече работа и са давали по-малко супа (гръм от аплодисменти). Той няма да пита какво заслужават такива хора (глас: „Нищо не заслужават нека се видят колко струват“). Няма да казва, че е крайно време всички да се възмутят и да прогонят такива хора от енорията, за да не я петнят те с присъствието си. („Това им се пада!“) Той няма да говори за нещастника, когото предлагат тук — няма да каже като оръдие на съвета, а само като бъдещ енорийски надзирател. Няма да насочва вниманието си към семейството на тази личност; нито ще каже, че девет деца, близнаци и съпруга са лош пример за бедните (гръмки аплодисменти). Няма да се спира подробно върху качествата на Бънг. Човекът стои пред него и той не може да каже в негово присъствие това, което би казал, ако го нямаше. (Тук мистър Бънг направи знак на

един от приятелите си близо до него, като се закри с шапката си — затвори лявото си око и натисна върха на носа си с палеца на дясната си ръка.) Беше обърнато внимание на това, че Бънг има само пет деца („Правилно“ — от опозицията). Капитанът за първи път чува за закон, определящ броя на децата на кандидата като условие за поста енорийски надзирател, но тъй като е съгласен, че обществото има нужда от големи семейства, той умолява всички да се обърнат към фактите и да съпоставят цифрите, където не може да има грешки. Бънг е на тридесет и пет години. Спръгинс, за когото желае да говори с възможно най-голямо уважение, е на петдесет. Не е ли повече от възможно за времето, когато Бънг достигне неговите години, семейството му да надмине по брой семейството на Спръгинс, с което той ни се представя? (Оглушителни аплодисменти и развиване на кърпички.) Капитанът завърши речта си сред одобрителни викове, като призова всички да ударят камбаната, да побързат да гласуват и или да се отърсят от чуждото влияние, или да останат роби до гроб.

На другия ден започна гласуването и енорията не беше виждала такива вълнения от времето, когато написахме прочутата петиция за отмяна на робството, която се оказа толкова красноречива, че излезе нареждане на Парламента по предложение на представителя на областта тя да бъде отпечатана. Капитанът нае два файтона и една карета за хората на Бънг — каретата за пияните гласоподаватели, а файтоните за възрастните дами, по-голямата част от които, вследствие на това, че капитанът се беше развихрил, биваха откарвани да гласуват и връщани обратно в къщи, преди да успеят да се съвземат напълно и поне отчасти да им стане ясно какво всъщност правят.

Опозицията се отказа категорично от подобни прояви на предвидливост и впоследствие много дами, които бяха тръгнали пеш към църквата, за да гласуват за Спръгинс — а денят беше горещ, — бяха изкусно привлечени във файтоните и гласуваха за Бънг. Освен това словото на капитана беше постигнало голям успех, а енорийският съвет в желанието си да се наложи беше спомогнал още повече за това. Тръгна слух за едно ужасно злодеяние на църковния писар. Оказа се, че той имал обичай да купува всяка седмица кифли за шест пенса от една стара жена, живуща под наем в малка къща близо до най-старите кореняци на енорията. Последния път, когато тя отишла при него, готвачът ѝ предал, макар и с недомлъвки, но все пак достатъчно ясно,

че апетитът на църковния писар към нейните кифли в бъдеще ще зависи изцяло от гласуването ѝ за наздирател. Това беше върхът — вятърът и без това беше променил посоката си, но тази вест реши окончателно всичко. Хората на Бънг обещаха да купуват всяка седмица кифли на стойност един шилинг от нея, докато е жива, цялата енория се разтърси от вълнения — и съдбата на Спръгинс беше решена.

Мисис Спръгинс стоеше напразно пред църковната врата на ръце с близнаците, облечени с еднакви дрешки и шапчици — момченцето отдясно, а момиченцето отляво; дори самата тя престана да бъде обект на хорското съчувствие. Мнозинството от гласове, които Бънг събра, възлизаше на четиристотин двадесет и осем и правдата възтържествува за енорияшите.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.